

از چپ‌اندیشی تادموکراسی خواهی

«با توجه به بینش‌ها و نگرش‌های انتقادی تازه جهانی در زمینه ارتباطات جمعی و با درنظرگرفتن موقعیت خاص ایران، از لحاظ تجربه انقلابی کنونی و عکس‌العمل‌های خارجی مربوط به آن... ضرورت ایجاب می‌کرد که... کتاب حاضر با تجدیدنظر کامل آماده انتشار شود.» این فصل بازناب آن دوران ایران و وجهی حدود دوده‌های از وجوه شخصیت و رویکرد علمی دکتر معتمدزاد است. این فصل، سرشار از نقد سلطه فرهنگی و ارتباطی غرب بر جهان سوم (به تعبیر استاد در همین کتاب؛ «دنیای سوم») است و نگاه عمیق هرچند کوتاه‌اما به شدت تأثیرگذار در زمینه ریشه‌های سلطه‌گری غرب و نگاه منفی و حقارتی نسبت به شرق و از جمله ایران ارائه می‌دهد که می‌توانست سرمشأ بحث‌های ریشه‌ای این چنینی توسط دیگر اهل نظر در ایران شود که این چنین نشد. روش کار استاد همین‌گونه بود که جامعیتی از بحث‌ها و مسائل ارتباطات ارائه می‌کرد تا به موقع توسط خودش یا دیگران بسط یابند. در جایی دیگر از این فصل می‌نویسد: «استعمارگران غربی... از همان آغاز، تجاوزهای سلطه‌جویانه خویش را، نوعی «ماموریت تمدن‌گستری»، برای نجات بشریت از «توحش» معرفی می‌کردند.» اینها ادبیات یک فرد سیاسی نیست بلکه هم اقتضای زمانه و هم دانش وسیع او و نیز واقعیت‌ها و تجربه زندگی استاد در غرب و ایران انقلابی آن سال‌ها بود که او را به چنین اندیشه‌ای وا می‌داشت: «بدین‌ترتیب، شیوه‌های نگرش قوم‌مدارانه و برتری‌جویانه و روش‌های انگیزش رفتاری اعجاب‌آمیز وهیجان‌آور نویسندگان غربی درباره کشورها و ملل دیگر- که هم‌اکنون در وسایل ارتباط‌جمعی غرب خودنمایی می‌کند - در شکل‌گیری معلومات ذهنی روزنامه‌نگاران معاصر راجع‌به ممالک جهان سوم، تأثیر قاطع باقی گذاشته است.» ما این‌گونه دکتر کاظم معتمدزاد را در عرصه ارتباطات جهانی در جناح چپ می‌بینیم آنچنان‌که آرمان ملتانر (صاحب‌نظر مشهور فرانسوی ارتباطات و البته چپ‌اندیش و از دوستان استاد که در ایام درگذشتش او را شهروند ایدئال خواند) و ده‌ها صاحب‌نظر دیگر جهانی را در این دسته‌بندی قرار می‌دهیم. دکتر معتمدزاد دهه‌های ۶۰ و ۷۰ این‌چنین می‌اندیشید که در ارتباطات جهانی منتقد سرمایه‌داری افسارسیخته‌باشد و این باعث شد که از همان موقع پایه‌گذار درس و رشته مطالعات انتقادی در ارتباطات شود. قدر اموزه‌های استاد در زمینه مطالعات انتقادی در ارتباطات در دوره کارشناسی ارشد خود را در دهه ۷۰، موقعی که در همین سال‌ها در سفری داخل ایتالیا از شهری به شهر دیگر، در قطار با دانشجوی ایتالیایی ارتباطات آشنا شدم و بحث می‌کردم، فهمیدم. همین رویکرد استاد را در مقدمه ماندگارش بر کتاب «یک جهان، چندین صدا» (منتشرشده در سال ۱۳۶۹) می‌توان دید. او در این مقدمه باز هم به سراغ استقلال‌خواهی جهان‌سوم‌ی‌ها و تقابل‌شان در عرصه ارتباطات و نیز انتقاد از سلطه غربی‌ها به‌ویژه آمریکا بر ارتباطات، می‌رود و کتاب را که در واقع گزارش نهایی کمیسیون بین‌المللی یونسکو برای مطالعه درباره مسائل ارتباطات است، چنین توصیف می‌کند: «... یکی از مهم‌ترین دستاوردهای همبستگی و همکاری دودوه اخیر ممالک در حال توسعه، برای مبارزه با شیوه‌های تازه سلطه استعماری و رسیدن به استقلال فرهنگی و ارتباطی به شمار می‌رود... تفوق سیاست بین‌المللی آمریکا و به‌ویژه نفوذ شدید آن در سازمان ملل متحد، باعث شده بود که مسائل مربوط به اطلاعات و ارتباطات در سطح جهان، در قالب ایدئولوژی‌ها و الگوهای خاص غربی مانند «جریان آزاد اطلاعات» و «ارتباطات توسعه‌بخشی» مطرح شوند... با زمینه‌سازی قبلی و پشتیبانی مستقیم آمریکا... نظم بین‌المللی حاکم بر ارتباطات جهانی، بر مبنای «جریان آزاد اطلاعات» گذاشته شد. تحولات سیاسی و اجتماعی از اواسط دهه ۷۰ به بعد در ایران هم‌زمان شد با تغییر رویکرد علمی استاد به سوی دموکراسی خواهی و مشخصا با تأکید بر غنابخشیدن به ادبیات حقوقی در زمینه رسانه‌ها و ارتباطات برای انطباق با اقتضای زمانه و پاسخ به نیازهای جامعه که به مدت حدود دو دهه و تا پایان عمر پربار او طول کشید. هرچه آثار در این دوره از استاد می‌بینیم، کتاب‌هایی در زمینه حقوق مطبوعات و حقوق ارتباطات و فعالیت‌های آموزشی در این زمینه است که البته تا‌وجه به تحولات حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات در جهان، استاد از این موضوع اخیر نیز غافل نشد (که حاصل آن کتابی در زمینه جامعه اطلاعاتی است). لازمه این تحولات است که استاد را بر آن داشت که برای میل مشد به آزادی مطبوعات و آزادی بیان در جامعه، پشتوانه حقوقی بسازد که شندن کتاب‌های یادشده، در مقدمه کتاب «حقوق مطبوعات» منتشرشده در سال ۱۳۷۹ چنین می‌نویسد: «کتاب حاضر، نخستین اثری چایی فارسی درباره «حقوق مطبوعات» است. این کتاب با توجه به تحولات سال‌های اخیر در راستای پیشرفت و گسترش آزادی مطبوعات و ضرورت بازنگری و دگرگونی ساختاری اصول مطبوعات ایران و هماهنگی هرچه بیشتر آن با قانون حقوقی جهانی این آزادی براساس بررسی تطبیقی تجربه‌های قانون‌گذاری مطبوعاتی بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه، تهیه و تدوین شده است.» میراث استاد معتمدنژاد (از؛ در بعد خارجی؛ ضدیت با سلطه ارتباطی جهانی تا؛ در بعد داخلی؛ تأکید بر آزادی مطبوعات) را می‌توان چنین نتیجه برای امروز قرار داد که با آزادی مطبوعات و آزادی بیان در داخل کشور و استحکام‌بخشی به آنها می‌توان رسانه‌هایی آگاه، آزاد و راهنما در داخل ساخت تا با اقبال روزافزون مخاطبان به آنها، زمینه سلطه ارتباطات جهانی و سرمشق‌دهی دیگران برای ما فراهم نیاید.

ادامه از صفحه اول

بر نامه‌هایی

که اگرچه

تاکنون به شکل رسمی اعلام نشده‌اند اما می‌توان پیش‌بینی کرد یکی از محدود راه‌های تنفس دولت در سالی باشد که امید چندانی به کسب درآمد از طریق فروش نفت و دریافت مالیات وجود ندارد.

ارقام کلان بودجه

اگرچه مشخص نیست لایحه بودجه از چه طریقی در اختیار خبرگزاری فارس قرار گرفته اما در صورت اعتماد به ارقام اعلامی این خبرگزاری، بودجه عمومی کشور در سال آینده به ۴۹۷ هزار میلیارد تومان خواهد رسید که نسبت به بودجه عمومی ۴۴۳ هزار میلیارد تومانی

سال جاری، افزایشی ۱۲٫۳ درصدی دارد. از سوی دیگر درآمد مالیاتی دولت برای سال آینده ۱۲۶ هزار میلیارد تومان پیش‌بینی شده است. دولت پیش‌بینی کرده است که سال آینده ۱۱۵ هزار میلیارد تومان از محل فروش نفت و میعانات گازی درآمد برای هزینه‌های بودجه داشته باشد و در صورت نیاز ۱۵درصد نیز از منابع درآمد فروش نفت بیشتر استفاده کند. دولت همچنین پیشنهاد خواهد کرد که در سال آینده ۴۴ هزار میلیارد تومان اوراق مالی منتشر کند که افزایشی ۱۴درصدی نسبت به سقف فروش اوراق مالی در سال جاری خواهد داشت. در مقابل اعتبارات هزینه‌ای دولت در سال آینده با افزایشی ۱۴درصدی به ۳۳۴ هزار میلیارد تومان خواهد رسید و بودجه طرح‌های عمرانی نیز از ۶۲ هزار میلیارد تومان به ۶۵ هزار میلیارد تومان می‌رسد.

سنگی بزرگ برای نژدن

نگاهی به ارقام کلان ادعایی برای بودجه پیشنهادی دولت ۲۵ آذر به مجلس ارائه خواهد شد، نشان می‌دهد دولت تصمیم گرفته است درآمدهای خود را از مالیات به ۱۲۶ هزار میلیارد تومان در سال آینده برساند؛ درآمدی که با توجه به عملکرد مالیاتی سال جاری نهنها از هم‌اکنون غیرممکن می‌نماید بلکه می‌تواند به کسری بودجه در سال آتی منجر شود. در سال جاری درآمد ۴۰۰۶ هزار میلیارد تومانی از محل مالیات اشخاص حقوقی برای دولت پیش‌بینی شده بود و از این مقدار، ۲۰۰۷ هزار میلیارد تومان باید در شش‌ماهه نخست سال محقق می‌شد؛ درحالی‌که فقط ۱۲۰۲ هزار میلیارد تومان آن محقق شده و در بخش مالیات بر درآمدها نیز از ۹۰۸ هزار میلیارد تومان مصوب برای شش‌ماهه نخست سال ۹۷ با تحقق

شرق؛ کمتر از یک هفته به زمان تحویل سند دخل و خرج دولت در سال ۹۸ باقی مانده است؛ بودجه‌ای که با احتساب افزایش نرخ ارز و تحریم‌ها باید بسته شود. نرخ دلار حدود هشت هزار تومان، نهایی نفت ۵۴ دلاری و پیشنهاد کاهش سهم صندوق توسعه ملی به ۱۰ درصد، مواردی است که در حد گمانه‌زنی از جزئیات بودجه مطرح است؛ اما معاون اول رئیس‌جمهور خبر دیگری از بودجه ۹۸ داده است؛ کاهش سهم نفت به کمتر از ۲۵ درصد. تحریم‌های نفتی اعمال شده و دولت پیش‌بینی می‌کند میزان فروش نفت به یک‌میلیون و ۵۰۰ هزار بشکه یا یک میلیون بشکه در روز کاهش پیدا کند. با یک ضرب و تقسیم ساده از میزان صادرات (با دو سناریوی صادرات یک میلیون بشکه و یک‌میلیون و ۵۰۰ هزار بشکه در روز) با نرخ محاسباتی و قیمت هر بشکه نفت پیش‌بینی می‌شود در بودجه سال آینده رقمی بین ۲۷ تا ۳۱ میلیارد دلار منابع ارزی حاصل شود. به نظر می‌رسد دولت در شرایط اقتصادی فعلی چاره‌ای جز تدوین یک بودجه انقباضی نداشته است؛ اما آیا چنین بودجه‌ای از پس هزینه‌های جاری خود برخواهد آمد؟

به گزارش «شرق» لایحه بودجه ۹۸ و ارقام کلان آن در هیئت دولت نهایی و تصویب شد؛ بودجه‌ای که به گفته کارشناسان یکی از دشوارترین شرایط بودجه‌ای کشور در دوره تحریم و جهش تورمی خواهد بود. وضع تحریم‌های یک‌جانبه آمریکا علیه ایران، احتمال کاهش حدود یک میلیون بشکه‌ای نفت در روز را قوت بخشیده و درآمدهای ارزی دولت را در روند نزولی قرار داده است. معاون‌اول رئیس‌جمهوری، نسخه درمانی دولت برای عبور از وضعیت بحرانی اقتصاد را کاهش هزینه دستگاه‌های اجرائی و صرفه‌جویی‌های لازم عنوان کرده و به پشتوانه چنین تصمیمی از کاهش سهم نفت در بودجه ۹۸ به کمتر از ۲۵ درصد خبر داده است. در شرایط طبیعی و بدون نوسان اقتصادی، این عدد می‌توانست خبر خوبی برای انضباط‌بخشی به بودجه باشد؛ اما در شرایطی که امروز اقتصاد با آن مواجه است، می‌توان پیش‌بینی کرد که انقباض هزینه‌های جاری به‌عنوان اهرم فشاری برای برچیدن ریخت‌پاش‌های بودجه‌ای در نهادها و سازمان‌های مختلف عمل نخواهد کرد، بلکه پرداخت حقوق و دستمزد کارمندان دولت و هزینه‌های جاری مانند هزینه‌های آموزش و بهداشت و درمان همگانی را در معرض تهدید قرار می‌دهد؛ حقوق‌هایی که منابع

اقتصاد

علی‌اکبر علیرزایی، مدیر موسسه‌ی پژوهش‌های بین‌المللی

اتکای بودجه به منابع صندوق توسعه ملی بیشتر می‌شود

دلارهای روز مبادا

در شش ماه نخست سال جاری دارد. با این حساب و هشتم، از مجموع مالیات‌های مستقیم سال جاری که باید در شش ماه نخست سال جاری به رقم ۳۲۰۴ هزار میلیارد تومان می‌رسید، فقط ۲۲۰۷ هزار میلیارد تومان محقق شده است که نشان از تحقق ۷۰درصدی درآمد پیش‌بینی‌شده در شش ماه نخست سال دارد. همچنین مجموع ۴۰ هزار میلیارد تومان درآمد پیش‌بینی‌شده از محل مجموع مالیات‌های غیرمستقیم برای شش ماه نخست سال، تنها ۲۷۰۵ هزار میلیارد تومان در شش ماه ابتدایی محقق شده که نشان از تحقق ۶۸درصدی درآمد‌های پیش‌بینی‌شده برای این بخش

بر اساس پیش‌بینی‌ها دولت در بودجه سال آینده ششش ماه ابتدایی محقق شده که نشان از تحقق ۶۸درصدی درآمد‌های پیش‌بینی‌شده برای این بخش

برخی شاخص‌های وضعیت بودجه عمومی دولت در سال جاری (هزار میلیارد ریال)			
درآمد/ هزینه	مصوب	شش‌ماهه	عملکردشش‌ماهه درصد تحقق هدف
منابع حاصل از نفت و فراورده‌های نفتی	۵۴۸٫۱	۶۳۲	۱۱۵ درصد
واگذاری دارایی‌های مالی	۳۲۱٫۲	۴۱۹٫۳	۱۳۰ درصد
تملک دارایی‌های مالی	۱۵۶٫۹	۳۷	۲۹ درصد
مالیات اشخاص حقوقی	۲۰۷٫۱	۱۲۲٫۲	۵۹ درصد
مالیات بر درآمدها	۹۸٫۸	۸۸	۸۹ درصد
مالیات بر ثروت	۱۷٫۸	۱۷٫۴	۹۷ درصد
مالیات بر واردات	۱۴۸٫۹	۷۳٫۹	۴۹ درصد
مالیات بر کالاها و خدمات	۲۵۱٫۵	۲۰۱٫۹	۸۰ درصد

جهانگیری: سهم نفت در بودجه ۹۸ به کمتر از ۲۵ درصد می‌رسد

تنگنای هزینه‌های جاری

علی‌اکبر علیرزایی، مدیر موسسه‌ی پژوهش‌های بین‌المللی

در نتیجه خروج از برجام و همچنین فشار به سایر کشورها برای همکاری نداشتن با ایران زیر سؤال رفته است اظهار کرد: در این مسیر ملت ایران هم از نظر اخلاقی و هم سیاسی برنده این شرایط بوده است. بالاترین فشارها در زمان تحریم به بیماران، سالمندان و کودکان وارد خواهد شد. او گفت: البته ما با سیاست‌های اجرایی و صرفه‌جویی‌های لازم، این تحریم‌ها را به حداقل ممکن برسانیم.

جهانگیری یکی از انتظارات مهم از صنعت بیمه را مقابله با تحریم حمل‌ونقل عنوان کرد و گفت: ایران در شمال و جنوب به دریا اتصال دارد و از نظر ریل‌ی از چین تا اروپا اتصال دارد. ما ۱۵ همسایه داریم که از نظر جاده‌ای با آنها در ارتباط هستیم و نمی‌توان حمل‌ونقل ایران را حبس کرد.

به گفته او هیچ نفت‌کش با کشتی‌ای نباید به دلیل نداشتن بیمه متوقف شود و انتظار داریم صنعت بیمه به نحوی فعالیت کند که هیچ بخشی احساس نیکد با مشکلی مواجه است. اختصاص چند میلیارد دلار به صنعت بیمه برای ارائه پوشش‌های اتکایی برای دولت ایران کار دشواری نیست و دولت در این زمینه در کنار شرکت‌های بیمه است. هیچ کشوری را نمی‌توان در دنیا یافت که به پیشرفت و رشد اقتصادی دست یافته باشد؛ اما صنعت بیمه آن متناسب با آن رشد نکرده باشد.

معاون‌اول رئیس‌جمهور همچنین تأکید کرد که جهانگیری بانک، بورس و بیمه را سه محور مهم اقتصاد توصیف کرد که بدون آنها هیچ‌گونه عملیاتی اجرایی نخواهد شد. فرمانده ستاد اقتصاد مقاومتی با یادآوری تلاش‌های دولت یازدهم برای ایجاد ثبات اقتصادی و برقراری تعامل با کشورهای دنیا و جذب سرمایه‌گذاری خارجی تصریح کرد: این مسائلی به این دلیل بود که چرخ اقتصاد کشور بچرخد. جهانگیری با بیان اینکه آبرو و اعتبار آمریکا

در نظر گرفته است. در شش ماه نخست سال جاری، خریداران نفت ایران به‌دلیل نامعلوم‌بودن وضعیت فروش نفت ایران پس از برجام سفارش‌های خود از بازار نفتی ایران را افزایش دادند و منابع حاصل از فروش نفت و فراورده‌های نفتی نیز بیشتر از مصوب شش‌ماهه آن بود به‌گونه‌ای که با وجود پیش‌بینی ۴۸ هزار میلیارد تومانی از فروش نفت خام در شش ماه نخست سال ۵۲ هزار میلیارد تومان درآمد از این طریق عاید دولت شد. همچنین درحالی‌که پیش‌بینی شده بود ۵۱ هزار میلیارد تومان از محل فروش نفت و فراورده‌های نفتی عاید دولت شود، در عمل ۶۳ هزار میلیارد تومان از این طریق برای دولت درآمد ایجاد شد که ۲۳ درصد بیشتر از درآمد مصوب شش‌ماهه آن بود. باین‌حال با توجه به اعمال تحریم‌های آمریکا و احتمال لغو تدریجی معافیت‌های خریداران نفت ایران در سال آینده احتمالاً دولت برای فروش نفت با دشواری‌هایی روبه‌رو خواهد بود که می‌تواند به معنی فشار بیشتر بر صندوق توسعه ملی برای برداشت از منابع این برای هزینه‌های جاری دولت باشد. هم‌اکنون نیز زمزمه‌هایی درباره برداشت از این صندوق برای واردات کالاهای اساسی شنیده می‌شود که تلاش «شرق» برای دریافت تأیید یا تکذیب آن از سوی مسئولان صندوق توسعه به نتیجه نرسید.

فشار بیشتر بر صندوق توسعه

درحالی‌که هنوز مشخص نیست سهم صندوق توسعه از درآمد‌های فروش نفت در سال آینده چه میزان خواهد بود، اما زمزمه‌هایی مبنی بر اجازه برداشت از این صندوق برای واردات کالاهای اساسی و همچنین برداشت از آن برای هزینه‌های جاری در صورت تأمین‌نشدن منابع کافی درآمدی از سوی دولت به گوش می‌رسد. درحالی‌که پیش‌بینی‌هایی درباره احتمال کاهش سهم صندوق توسعه از درآمدهای نفتی کشور وجود دارد، یک منبع آگاه به فارس خبر داده است که سهم اسمی صندوق همان ۳۴ درصد خواهد بود، اما اگر کف سقف منابع عمومی از طریق درآمدهای مندرج در بودجه تأمین نشود، به‌صورت یک‌دوازدهم به‌منظور جبران کمبودها از منابع صندوق توسعه استفاده خواهد شد. در این بین برخی کارشناسان نیز درباره برداشت از صندوق توسعه ملی به‌منظور هزینه‌های جاری هشدار می‌دهند و باب‌شدن چنین برداشت‌هایی را با سرنوشت صندوق ذخیره ارزی مقایسه می‌کنند.

صنعت بیمه نباید اجازه دهد که اعتماد عمومی در کشور آسیب ببیند؛ زیرا بزرگ‌ترین سرمایه کشور نه سرمایه‌های فزینگی؛ بلکه اعتماد عمومی است. جهانگیری همچنین خواستار ارائه طرح‌های جدیدی از سوی صنعت بیمه برای پوشش ریسک سرمایه‌های خرد در بازار سرمایه و همچنین ارز شد.

تعیین لیدر بیمه‌های اتکایی

صنعت بیمه نباید اجازه دهد که اعتماد عمومی در کشور آسیب ببیند؛ زیرا بزرگ‌ترین سرمایه کشور نه سرمایه‌های فزینگی؛ بلکه اعتماد عمومی است. جهانگیری همچنین خواستار ارائه طرح‌های جدیدی از سوی صنعت بیمه برای پوشش ریسک سرمایه‌های خرد در بازار سرمایه و همچنین ارز شد.
تعیین لیدر بیمه‌های اتکایی
در ادامه این همایش، غلامرضا سلیمانی‌امیری رئیس کل بیمه مرکزی، به صحبت‌هایی درباره وضعیت بیمه در روزهای تحریم پرداخت و گفت: امسال کوشش کردیم قبل از سال توانگری را اعلام کنیم. هشت شرکت توانگری سطح دو را دارند و برخی از آنها بیش از سه سال است. او اظهار کرد: هم به مردم و هم به خود آنها اعلام کردیم که باید توانگری‌شان را افزایش دهند و در گیراین‌صورت به شورای‌عالی بیمه معرفی می‌شوند. او همچنین در پاسخ به سؤال دیگری درباره وضعیت ایران و توانگری سطح چهار آن گفت: حدود ۳۰ درصد از بازار بیمه در اختیار بیمه ایران است و یکی از دلایل وضعیت بیمه ایران فشار بیمه مرکزی برای شفافیت است تا ذخیره‌گیری‌های لازم را انجام دهند.

سلیمانی‌امیری با بیان اینکه راهکارهای مختلفی برای حل این موضوع وجود دارد، اظهار کرد: بیمه ایران باید پرتفوی‌های زیان‌ده را کنار بگذارد. روش‌های دیگری مانند ایجاد بیمه تخصصی از سوی بیمه ایران را دنبال می‌کنیم. او ادامه داد: اول به دنبال شفاف‌سازی در بیمه ایران و سپس خروج از بیمه‌های زیان‌ده است و همچنین بیمه ایران را لیدر بیمه اتکایی داخلی قرار دادیم. رئیس شورای‌عالی بیمه درباره فعالیت بیمه اتیه‌سازان حافط در بازار بیمه درمان تصریح کرد: این شرکت مجوزی از بیمه مرکزی ندارد و علت اصرار ما این است که ما باید بر اتکایی آن نظارت داشته باشیم. رئیس کل بیمه مرکزی گفت: براساس آخرین اطلاعات، این شرکت به دنبال کسب مجوز فعالیت از بیمه مرکزی است یا تبدیل به کارگزاری خواهد شد. سلیمانی درباره تشکیل کمیته صیانت از شرکت‌های بیمه در بیمه مرکزی اظهار کرد: یکی از وظایف بیمه مرکزی نظارت بر شرکت‌ها ازجمله درباره سهم اتکایی، پرتفوها و... است. برخی از شرکت‌ها با مشکل مالی مواجه شده‌اند که نیاز به کمک دارند و ما کمیته‌ای را تشکیل دادیم که شرکت‌ها را با استنادرها و مقررات مقایسه می‌کند.

علم به غارت رفته حسابدار

غلامحسین دواتی حسابدار رسمی

● ژوزف پرودن، اقتصاددان و فیلسوف فرانسوی، معتقد بود «حسابدار اقتصاددان واقعی است که علم او به غارت رفته است.»
فدراسیون بین‌المللی حسابداران (آی‌ف‌ک)، در سی‌امین سال تأسیس، دوم تا هشتم دسامبر ۲۰۰۷ (برابر با ۱۱ تا ۱۷ آذر ۱۳۸۶) را به‌عنوان هفته جهانی حسابداری اعلام کرد و از اعضای خود در همه کشورهای جهان خواست آن هفته را به همین نام اعلام کنند و گردهمایی‌ها یا آیین‌های ویژه‌ای را به همین مناسبت تدارک ببینند. در آن سال انجمن حسابداران خبره ایران به‌عنوان نخستین عضو ایرانی آی‌ف‌ک با اعلام این خبر همه نهادهای حسابداری ایران را برای تعیین روزی با عنوان روز حسابدار فراخواند. براساس آن فراخوان و نشست‌هایی که سپس بین رهبران انجمن حسابداران خبره ایران، جامعه حسابداران رسمی ایران (دو انجمن ایرانی عضو آی‌ف‌ک)، انجمن حسابداری ایران، انجمن مدیران مالی و سازمان حسابرسی تشکیل شد، سرانجام در گردهمایی روز سه‌شنبه، ۱۳ آذر ۱۳۸۶، در هتل ونوس (تهران) روز پانزدهم آذر هر سال (ششم دسامبر) به‌عنوان روز ملی حسابدار در ایران نام‌گذاری شد. امسال دوازدهمین سال پی‌درپی است که حسابداران ایران دوشادوش حسابداران جهان در تدارک برگزاری این هرچه باشکوه‌تر آیین‌های گرامی‌داشت این روز فرخنده و گرامی هستند. روز حسابدار بهانه‌ای برای پاسداشت خدمتگزاری صادقانه حسابداران، مدیران مالی، حسابرسان مستقل، حسابرسان داخلی و همگی افراد حرفه‌ای شاغل در زمینه‌های شغلی متنوع حرفه بزرگ حسابداری ایران است. متخصصان حساب‌شناسی که دستاوردی خدمات ارزشمندشان ارتقای شفافیت مالی، حسادبعی، تصمیم‌سازی و تخصیص بهینه منابع و کاهش تقلب‌های مالی و مفاسد اقتصادی در بخش‌های عمومی (دولتی و غیردولتی) و خصوصی کشور است. هفته حسابداری که در فاصله دومین هفته تا سومین هفته آذر هر سال نامیده می‌شود؛ به‌عنوان هفته و روز حسابدار در جهان شناخته شده و در ایران نیز با همت مشترک نهادهای حرفه‌ای با وجود بی‌مهری دولت با نهاد حسابداری کشور، چندین سال است جشن تولد حسابداران ایران در روز ۱۵ آذر به همت جامعه حسابداران رسمی ایران و انجمن حسابداران خبره ایران، انجمن حسابداری ایران و انجمن حسابرسان داخلی و دانشگاه‌های کشور در سراسر ایران برپا می‌شود.
درحال‌حاضر چهار نهاد حرفه‌ای به شرح زیر هریک با مسئولیت حرفه حسابداری و حسابرسی کشور را بر دوش دارند.
۱. جامعه حسابداران رسمی ایران به‌عنوان نهاد قانونی حرفه حسابرسی با عضویت حدود دوهزارو ۴۰۰ نفر و میانگین تجربه ۱۵ سال است
۲. انجمن حسابداران خبره ایران به‌عنوان قدیمی‌ترین نهاد حرفه حسابرسی و حسابداری با عضویت حدود شش‌هزارو ۸۰۰ نفر با میانگین تجربه ۱۰ سال است
۳. انجمن حسابداری ایران به‌عنوان نهاد آکادمیک حرفه حسابداری و عضویت حدود هفت‌هزارو ۵۰۰ نفر با میانگین تجربه ۱۰ سال است
۴. انجمن مدیران مالی به‌عنوان نهاد مدیران مالی و کارشناسان ارشد فعال در حوزه مدیریت مالی با عضویت حدود هزارو ۲۰۰ نفر و میانگین تجربه ۱۰ سال است
ازآنجاکه بیشتر اعضای یادشده در هر چهار نهاد حرفه‌ای مشترک هستند؛ چنانچه اعضای انجمن حسابداران خبره را به‌عنوان شاخص حرفه حسابداری تلقی کنیم، با یک نهاد غیردولتی مشتمل بر ۶۸۰۰ قرن تجربه به‌عنوان شاخص اصلی حرفه حسابداری ایران مواجه خواهیم شد که متأسفانه بهره‌برداری اساسی از این تجربه صورت نمی‌گیرد. آنچه دراین‌میان حائز اهمیت است، بنیاد مالی هر چهار نهاد حرفه‌ای بر دوش اعضای آن قرار دارد و برخلاف بسیاری نهادهای حرفه‌ای و غیرحرفه‌ای موجود این نهاد‌های حسابداری تاکنون «وام‌دار هیچ دولتی» نبوده‌اند و بدون کمک مالی دولت توانسته‌اند به چنین رشد شتابانی برسند که نشان از همبستگی حرفه‌ای حسابداران دارد. تاآنجاکه سوابق نشان می‌دهد، اعضای آن قرار دارد و برخلاف بسیاری نهادهای از انقلاب اسلامی بسیاری از مؤسسات اصلی دولت مانند ریاست دیوان محاسبات، بانک مرکزی، معاونت‌های ارشد وزارت امور اقتصادی و دارایی و... را عهده‌دار بوده‌اند.
آنها برای راهبرد توسعه اجتماعی-اقتصادی کشور بیش از سایر حرفه‌ها تلاش کرده‌اند؛ اما بیشتر از هر حرفه دیگری مورد «بی‌مهری» قرار گرفته‌اند.
حسابداری دانش روزآمدکردن اطلاعات مالی و حسابرسی دانش اعتباردهی و پاسخ‌گویی مالی است؛

ادامه در صفحه ۵